

Ze sborových akcí

Út	17. 1.	14:30	setkání starších věkem
Út	17. 1.	19:00	ekumenická biblická hodina (Pavel Filipi)
Čt	19. 1.	19:30	Setkání nejen střední generace s MUDr. Zdeňkem Susou na téma Moje zdraví, naše zdravotnictví a Pán Bůh uzdravující
Ne	22. 1.	9:30	bohoslužby, Ester Čášková, sborová neděle, host Ota Halama: „Svatý Mistr Jan Hus“
Út	24. 1.		ekumena u P. Marie Sněžné
Út	24. 1.	14:30	setkání starších věkem
Ne	29. 1.	9:30	bohoslužby, Ester Čášková
Po	30. 1.	19:00	schůzka hospodářské komise
Út	31. 1.	14:30	setkání starších věkem
Út	31. 1.	19:00	katecheze - biblická pro začátečníky
Čt	2. 2.	18:00	schůzka učitelů NŠ
Čt	2. 2.	19:00	schůze staršovstva - mimořádně o týden dříve
Čt	2. 2.	19:00	pravidelné bohoslužby s VP podle Lidské liturgie, tentokrát u Martina ve Zdi
Ne	5. 2.	9:30	bohoslužby (Ester Čášková)
Út	7. 2.	14:30	koncert pro nejen starší věkem
Út	7. 2.	16:30	schůzka křesťanské služby
Ne	12. 2.	9:30	bohoslužby (Ondřej Kolář)
Út	14. 2.	14:30	setkání starších věkem
Út	14. 2.	19:00	biblická hodina (Mikuláš Vymětal, Úvod do apokalyptiky)
Ne	19. 2.	9:30	bohoslužby (Tabita Landová)
Út	21. 2.	19:00	ekumenická biblická hodina (Pavel Filipi)
Ne	26. 2.	9:30	bohoslužby, 1. postní neděle, Ester Čášková, VP
Út	28. 2.	14:30	setkání starších věkem
Út	28. 2.	19:00	katecheze - biblická pro začátečníky

Případné změny v programu po uzávěrce Hroznu lze najít na sborových webových stránkách <http://vinohrady.evangelnet.cz>, které jsou pravidelně aktualizovány.

Hrozen **vinohradského evangelického sboru** vychází přibližně jednou za měsíc. Redakční uzávěrka je vždy 20. každého měsíce. Redakční kruh tvoří *Matěj Cháb, Jana Šarounová a Barbora Uličná*. Jazykové korektury: *Jana Šarounová*. Tiskovou verzi programem $\LaTeX_2\epsilon$ připravuje *Jan Mach*, internetovou *Jan Šaroun*. Adresa na internetu: <http://vinohrady.evangelnet.cz/hrozen>. Příspěvky, reakce či dotazy posílejte na adresu sboru (Korunní 60, 120 00 Praha 2 – Vinohrady, tel. 224 253 550, e-mail: fsvinohrady@volny.cz) nebo přímo redaktorům. Určeno jen pro vnitřní potřeby vinohradského sboru. **Neprodejné.**

Vánoční koleda

Obsah

Když Pán Bůh uskutečňuje své záměry ve světě, povolává si k tomu své služebníky z lidí	2
Politika jako skromnější část života duchovního	4
Stanislav Rejthar: Dobří vojáci padli	7
Překonat strach	9
MAGNI – Cesty s příběhem	9
Reformované hádanky pražské III.	10

Když Pán Bůh uskutečňuje své záměry ve světě, povolává si k tomu své služebníky z lidí

Kázání na Vinohradech 26.12.2011

Čtení: Ga 4,3–6
Lukáš 1, 26–38

²⁶ *Když byla Alžběta v šestém měsíci, byl anděl Gabriel poslán od Boha do Galilejského města, které se jmenuje Nazaret, ²⁷ k panně zasnoubené muži jménem Josef, z rodu Davidova; jméno té panny bylo Maria. ²⁸ Přistoupil k ní a řekl: „Buď zdráva, milostí zahrnutá, Pán s tebou.“ ²⁹ Ona se nad těmi slovy velmi zarazila a uvažovala, co ten pozdrav znamená. ³⁰ Anděl jí řekl: „Neboj se, Maria, vždyť jsi našla milost u Boha. ³¹ Hle, počneš a porodíš syna a dáš mu jméno Ježíš. ³² Ten bude veliký a bude nazván synem Nejvyššího a Pán Bůh mu dá trůn jeho otce Davida. ³³ Na věky bude královat na rodem Jákobovým a jeho království nebude konce.“ ³⁴ Maria řekla andělovi: „Jak se to může stát, vždyť nežiji s mužem?“ ³⁵ Anděl jí odpověděl: „Sestoupí na tebe Duch svatý a moc Nejvyššího tě zastíní; proto i tvé dítě bude svaté a bude nazváno Syn Boží. ³⁶ Hle, i tvá příbuzná Alžběta počala ve svém stáří syna a již je v šestém měsíci, ač se o ní říkalo, že je neplodná. ³⁷ Neboť u Boha není nic nemožného.“ ³⁸ Maria řekla: „Hle, jsem služebnice Páně; staň se mi podle tvého slova.“ Anděl pak od ní odešel.*

Trochu jsme přeskočili pořadí. Včera jsme oslavovali narození Ježíše a dnes jsme učinili krok zpět, k Ježíšovi ještě nenarozenému, do chvíle, kdy ten příběh Ježíšova narození teprve začíná. Ale co naplat. Do úvahy o Ježíšovu narození patří jeho matka. Ježíš se narodil z ženy, z lid-

ské bytosti. Nespádl z nebe, nýbrž zrodil se tak, jako se rodí lidé. Slyšeli jsme: Poslal Bůh svého Syna narozeného z ženy. Maria patří k Vánocům. Maria k Vánocům patří.

Matka Ježíšova Maria/Mirjam ovšem měla bohatý „druhý život“ v legendách, v dogmatech, v lidové zbožnosti, mariánských písních a obrazech. To vše nyní ponecháme stranou stejně tak jako návrhy feministek, z nichž některé by chtěly mít Marii jako oslavu svobodného mateřství, přehlížejíce, že ona na rozdíl od svobodných matek *nežila s mužem*, jak říká.

Nás nyní bude zajímat jen biblický text, který jsme postavili do čela tohoto kázání. Je to docela dramatická scéna. Vystupují na ní dvě hlavní postavy, Maria a anděl, posel jménem Gabriel. Bývá vypořádován s křídly, ale není nutné si ho takto představovat. Zkrátka Marie dostala návštěvu, přišel za ní posel se vzkazem. Nejdříve ji ovšem pozdravil: *Buď zdráva. . . zdravas Maria. Milostí zahrnutá* tedy jen v tomto smyslu „milostí plná“, někdo ji milostí zahrnul a my víme, kdo zahrnuje milostí. *Pán s tebou.*

Toto oslovení a tento pozdrav Marii ovšem překvapil: *Ona se nad těmi slovy velmi zarazila a uvažovala, co ten pozdrav znamená. . .* Představme si to: Přijde k nám nějaký posel, pozdraví nás Buď zdráv/zdráva – to by nás nepřekvapilo, tak se občas navzájem zdravíme. Ale pak oznámí, že jsem zahrnut/a milostí.

Do roku 1781 stával na Karlově náměstí kostel Božího Těla. Za Karla IV. se tu jednou ročně ukazovaly říšské klenoty a svátosti (k tomu dostal svolení od papeže). Sice nikoliv ve spojitosti s reformací českou, ale nikoliv bez zajímavosti je, že náklad na kostel učinilo „Bratrstvo Božího těla se znamením obruče a kládívem uprostřed visícím“ – podle některých pramenů Svobodní zednáři prohlašují zakládací list této kaple za první dokument svého spolku.

Roku 1437, při posledním ukazování svátostí s výkladem v jazyce českém, německém, uherském a latinském, zde slavně vyhlášeno, že Čechům bylo stvrzeno, že přijímající pod obojí způsobou jsou pravými křesťany a syny církve, a to za přítomnosti císaře Zikmunda (v tomto

roce se také pod dohledem Zikmundovým dohodli Staroměstští a Novoměstští, že do příkopu obě obce oddělujícího nebudou Novoměstští metat zemní hnůj ani jiné nečistoty, bláta ani smetí.

Toto s mnoha dalšími články vytesáno do desek kamenných a zvenku kostela vystaveno, proti ulici tehdy zvané Sviňská.

Otázka je jednoduchá – jak se jmenuje dokument, který byl v kostele Božího Těla vytesán do kamene, jak se dnes jmenuje bývalá Sviňská ulice a kde bychom mohli najít podobné kamenné desky se stejným textem, jaký byl vystaven v kostele Božího Těla.

Odpovědi vhodte do krabičky vzadu v kostele.

Matěj Cháb

Program nedělní školy leden 2012

8.1.	Utišení bouře	L 8,22–29	(Zuzka + Filip)
15.1.	Vzkříšení Jairovy dcery	L 8,40–56	(Zdena + Jarmila)
22.1.	Nasycení pěti tisíc	L 9,10–17	(Blanka + Čáša)
29.1.	Petrovo vyznání	L9,18–27	(Zuzka)

Píseň D 672: Dej nám moudrost, odvahu

Kurz pro začátečníky víry – katecheze probíhá **od ledna do dubna každé první a poslední úterý v měsíci** (s výjimkou února).

Je zamýšlen pro „začátečníky“, pro-

tože „pokročilí“ uslyší i to, co už dávno znají, a může jim to připadat zdoluhavé nebo zbytečné. Ale pokud si chcete tyto „konfirmační základy“ zopakovat, jste vítáni.

3. ledna	V čem je výhoda víry, čemu věřit?
31. ledna	Kde se vzala bible a je v ní všechno pravda?
28. února	Kdo je Ježíš? Co je to spasení?
6. března	Jak působí Duch svatý? Šlo by to bez církve?
27. března	Platí ještě Desatero? Jak poznám, že mi bylo odpuštěno?
3. dubna	Proč a jak se modlit? Smysl Otčenáše
24. dubna	Proč je na světě zlo a kde je peklo?

jíme nedaleko místa, kde se na dlouhý čas rozplynuly sny českých protestantů o náboženské svobodě a toleranci.

Naše putování se však týkalo o něco dálnější a radostnější doby – doby rozmachu pražských protestantských sborů, doby, kdy získávaly nové modlitebny přestavbou či budováním zcela nových kostelů. Díky naší průvodkyni Veronice Šmídové jsme při naší vycházce získaly velké množství informací nejen o architektuře, výtvarném a sochařském umění v těchto kostelích, ale mohly si i vytvořit plastický a barvitý pohled na tehdejší politické, náboženské i společenské dění v Praze i celých českých zemích.

Naše první zastávka byla u kostela sv. Šimona a Judy v ulici U milosrdných, který jsme si ale mohly prohlédnout pouze zvenčí. Potom jsme navštívily kostel sv. Salvátora v Salvátorské ulici, kostel Panny Marie před Týnem – Týn-

ský chrám, prošly kolem Betlémské kaple a přes Karlův most došly až na Malou Stranu, kde v kostele Panny Marie Vítězné v Karmelitské ulici u Pražského Jezulátka naše exkurze do minulosti skončila. Myslím, že by se mnou souhlasily i ostatní „poutnice“: naše „Cesta s příběhem“ s Magni byla přes nepřízeň počasí poučná i zábavná a ve všech ohledech vydařená.

Těšíme se na další, které nám Magni nabízí v následujících lednových sobotách. A ještě malou perličku na závěr: v uličkách Starého Města i na Malé Straně jsme potkávaly pražská strašidla (zdálo se nám, že pro ně v dost netypickou denní dobu) a také skupinky skautů, party dětí i celé rodiny. Konal se totiž 3. ročník závodu Prahou plnou strašidel, na jehož organizaci se podílel i bratr Pavel Coufal.

Barbora Uličná

Reformované hádanky pražské III.

Odpověď na druhou hádanku:

Kostelní štít byl vyzdoben podle návrhu Rokycanova takto: ve výklenku byla mramorová socha Jiřího z Poděbrad s pozdviženým mečem a s nápisem Veritas vincit (Pravda vítězí) a nad ní byl veliký kovový pozlacený kalich. Kronika Královské Prahy a obcí sousedních uvádí, že v kalichu hnízdili čápi a snášeli tam mláďatům hady. Někdy nemilé zvíře spadlo před kostel, proto pak prý kalich přikryli stříškou. Roku 1623, dne 27. ledna, jezuitští alumnové v noci snesli ze štítu veliký kalich a shodili Poděbradovu sochu, až se rozbila. Roku 1626 byla na místo kalicha dána socha P. Marie s děťátkem;

záře kolem ní udělána byla z onoho husitského kalicha a silně pozlacená. Socha Poděbradova měla být nahrazena sochou Ferdinanda II, k čemuž ale nedošlo.

Severní portál zdobí v tympanonu plastika zobrazující závěr Velikonočního příběhu (bičování a ukřižování Krista).

Hádanka třetí:

Karlovo náměstí patří k místům, kde začala husitská revoluce – roku 1419 tu došlo k první defenestraci (neb konšelé byli odpůrci kalicha), o čemž když se dozvěděl král Václav IV., raněn byl mrtvicí a do 16 dnů skončil.

To sice není špatná zpráva, ale řekneme si: Proč zrovna já a co to má znamenat? Něco se ode mne snad čeká?

A posel, jakoby věděl, co Marii táhne hlavou, uklidňuje: *Neboj se, Maria, vždyť si nalezla milost u Boha*. Podruhé milost. Nalezla milost? Ona ji hledala? Nu, žádná zbožná izraelská dívka by se nebránila, kdyby jí někdo sdělil, že nalezla milost u Boha. Kdo z nás by se bránil? A jestli byla opravdu zbožná izraelská dívka, věděla, že milost je milost, že se dává z Boží přízně, ne pro nějakou zásluhu, ne pro nějakou osobní kvalitu či výbornost. Takže opravdu: Maria mohla být překvapena, že je *milostí zahrnutá*, ač pro to nic ze své strany neučinila, že jde opravdu o pouhou milost, sola gratia. (Jen pozdější legendy se domýšlejí, že Maria byla chrámovou pannou, že patřila ke chrámovému sboru zbožných žen a trávila čas v modlitbách.

Ale jestli to byla zbožná izraelská dívka, pak asi také tušila, že ta prokázaná milost pro ni znamená i nějaké pověření, nějaký úkol, který má splnit. A věru: Posel jí sděluje, co ji čeká: *Hle, počneš a porodíš syna a dáš mu jméno Ježíš. Ten bude veliký a bude nazván synem Nejvyššího*. . . Porodíš syna: to sděluje posel, to neříká prohlídka těhotenského testu, to neříká gynekolog: Paní jste ve třetím měsíci a podle infrazvuku to bude chlapec.

No jo, brání se Maria poslovi: To není možné; já totiž *nežiji s mužem*. Ano, nežiji s mužem. Muž je z tohoto příběhu vyloučen od počátku, od početí. Nejde o absenci sexu, nýbrž o absenci muže. Dítě, které se narodí, nebude synem muže/snoubence Josefa ani jiného muže. Bude to Syn Nejvyššího, Boží Syn. Náš Pán Ježíš Kristus, nepřišel na svět z vůle muže. Nýbrž z nejvyšší vůle, z vůle

Nejvyššího. Takový je smysl věty, kterou říkáme ve Vyznání víry: Narodil se z Marie Panny. Narodil se z pozemské matky, ale ne z pozemského otce. Byl synem ženy, ale byl Synem Božím. To je vše, to je velké tajemství vánoc.

Ale jak je to s tou větou: Jenž se počal z Ducha svatého? I o tom mluví posel: *Sestoupí na tebe Duch svatý a moc Nejvyššího tě zastíní*. Duch svatý otevře tvé luno, Maria. Ale všimněme si, že tato výpověď nepřipouští žádné gynekologické spekulace. Je to tak něžné, tak decentní, jak to jen může být: Sestoupí, zastíní. Žádné násilí, žádné lámání, žádná hrozba. Duch svatý sestoupí – tentokrát ne na „všeliké tělo“, jak zasliboval prorok, ale na tebe, Mirjam, na tebe osobně. A moc Nejvyššího, kterou tolikrát považovali za hrozbu, v tvém případě bude ti stínem, zastíní tě, ochrání tě před přílišným jasem Nejvyššího. Budeš pod jeho protekcí.

A aby svou řeč podepřel, uvede posel na scénu Mariinu příbuznou Alžbětu. Ta také proti očekávání otěhotněla *ve vysokém stáří*. . . ač se o ní říkalo, že je neplodná. Mohl uvést i některé další příklady; ze Starého zákona víme o jednom takovém příběhu – Samuelovy neplodné matky Chany, které dal Hospodin syna. *Vždyť u Boha není nic nemožného*, uzavírá posel svou řeč. Bůh dal syna i neplodné Chaně, i staré Alžbětě – a dá ho i tobě, která nežiješ s mužem.

A posel již skončil svou řeč. Poslední slovo v této návštěvě má Maria. A co řekne? *Hle, jsem služebnice Páně, staň se mi podle tvého slova*. Služebnice Páně, tak se prezentuje Maria poslovi, ne královna nebes, nýbrž služebnice toho záměru, který s ní Nejvyšší má. A s nímž vyslovuje souhlas: Staň se mi. Toto Ma-

riino přitakání, toto fiat vzdáleně upomíná na Ježíšovu modlitbu v Getsemane, před popravou, kde říká „Ne má, ale tvá vůle se staň“. Jaká byla v té chvíli vůle Mariina, nevíme. Ale ona svým „Staň se mi“ dala přednost vůli vyšší, ano té nejvyšší. Ona vlastně řekla, co my říkáme denně v modlitbě: Buď vůle tvá. Nebo když říkáme: Amen. Staň se, budiž to tak. Maria říká: Amen. Ano. A ví, k čemu toto Ano říká, říká je k Božímu záměru, jako my, když prosíme Buď vůle tvá, nevyslovujeme tím souhlas s nějakou Boží svévolí, nýbrž s jeho vůlí, milostivou vůlí k nápravě a záchraně, ke spasení.

Pro toto Ano chudé izraelské dívky Mirjam, pro toto její Amen, staň se je, Maria vzorovou, příkladnou postavou. Ne pro svou údajnou bezhříšnost, ne že by hned všechno chápala – ještě po narození Ježíše ty všechny věci jen skládala ve své mysli a rozvažovala o tom, co to všechno znamená (Lk 2,19). Ale řekla Ano – tak jako Abra/ha/m, když byl vyzván, aby opustil otcovský dům, tak souhlasil a „šel, nevěda kam přijde“. Když Pán Bůh uskutečňuje své záměry ve světě, povolává si k tomu své služebníky z lidí. A velmi záleží na tom, aby oni souhlasili, řekli k tomuto povolání Ano, staň se podle tvé vůle, půjdu, kam mě posíláš.

Pro svou poslušnou pohotovost dát se do služby Božímu záměru, nechat se při-

krýt Duchem svatým, je i nám evange-
líkům (stejně jako katolíkům) ta služeb-
nice Páně Maria vzácná. Bratří staré Jed-
noty bratrské to ve svém vyznání vyjád-
řili takto: „Protož i památky její k chvále
slávy milosti Boží slavíme, písničky po-
božné o ní skládáme a zpíváme, z těch
velikých věcí, kteréž Bůh při ní pro spa-
sení naše učiniti ráčil, radujíce se“ (BV
XVII,4).

Abychom se radovali z těch velikých
věcí, které při ní Bůh učinil pro naše spa-
sení. . . To je důvod, proč je tento oddíl
v bibli (ostatně jen jednou, u Lukáše), to
je důvod, proč jsme se nad ním dnes za-
mysleli.

Že náš Pán Ježíš Kristus, Boží Syn,
nemá pozemského otce. Jako Syn Boží je
naším Pánem a Spasitelem. Můžeme se
spolehnout, že on má moc a zájem nás
vysvobodit za zajetí našich hříchů a z na-
šeho strachu ze smrti.

A že jeho matkou je pozemská žena,
izraelská dívka Mirjam. Jako syn ženy
Marie je naším bratrem. Takže se mu mů-
žeme důvěrně svěřit se svými hříchy a
se svým strachem ze smrti, protože on
nám představil a přiblížil Boha jako mi-
lostivého Otce svého i našeho; a dal nám
právo, abychom my všichni, ať pozem-
ského otce ještě máme, nebo již nemáme,
k němu volali jako jeho synové a dcery:
Otče náš. . .

Politika jako skromnější část života duchovního

*Martin T. Zikmund vedl déle než rok
rozhovor s Petrem Pithartem – výsled-
kem je knižní dialog, v němž se autoři
vracejí ke stěžejním momentům Pithar-
tovy politické kariéry, k osobním zážit-*

*kům nebo vzpomínkám na významné in-
telektuály 20. století.*

**Čím tě osobnost Petra Pitharta
oslovila?**

Když jsem se rozhodoval, jestli vůbec

Překonat strach

Nedávno jsem neplánovaně koupila
knížku rabína Harolda S. Kushnera
„**Překonat strach – Jak se radovat
ze života ve světě plném hrozeb**“.
Myslím, že je to hodně aktuální otázka,
vždyť svět kolem nás opravdu není bez-
pečný ani pokojný. Jak se s obavami a
strachem vyrovnáváme jako normální, a
přitom věřící lidé? Harold Kushner strach
nezlehčuje ani neodmítá v tom smyslu,
že věřící člověk se prostě a jednoduše ne-
bojí. Přiznává, že i on se někdy bojí. Ale
upozorňuje na to, že pokud chceme pro-
žít svůj život naplno a radostně, je po-
třeba se snažit se strachem něco dělat.
A tak se věnuje strachu z terorismu, z pří-

rodních katastrof i obavě, že lidstvo zničí
samo sebe. Kromě toho také radí, jak
si počínat s běžnými lidskými obavami,
jako je strach z nutné změny, ze ztráty
práce nebo ztráty někoho blízkého, a sa-
mozřejmě dojde také na strach ze stár-
nutí a smrti. Harold Kushner je věřící
Žid. Čerpá z Bible, z moderní literatury
i z vlastního života a jeho výpovědi jsou
mnohdy vyznáním. Je to realistické a při-
tom povzbudivé.

Když o tuhle knížku projevíte zájem,
koupím ji do sborové knihovny. Tu svoji
totiž nepůjčím, protože ji čtu pořád do-
kola. Vydal ji Vyšehrad roku 2010.

Ester Čašková

MAGNI – Cesty s příběhem

*Česká republika, země v srdci Ev-
ropy, je křižovatkou mnoha cest, po kte-
rých v průběhu staletí cestovali obchod-
níci z mnoha zemí, velké armády, ale i
poutníci s hlubokými myšlenkami dotýka-
jících se tajemství života a celého světa.
Po těchto cestách přišli z makedonské So-
luně bratři Konstantin a Metoděj a při-
nesli na naše území křesťanskou víru.
Po těchto cestách odcházela mladá kní-
žata za křtem, studiem teologie a pozná-
ním západní kultury. Po těchto stezkách
proudili králové, císaři, profesori, kardi-
nální, vyslanci, kurýři, poslové s množ-
stvím knih, zapečetěných listin, architek-
tonických plánů. Po těchto cestách s je-
jich poutníky proudilo úsilí šířit i uzdra-
vovat křesťanskou víru, aby se více přiblí-
žila svému původnímu poslání.*

*My se na tyto cesty a křižovatky mů-
žeme opět vydat a hledat příběhy téměř
zapomenuté, pomoci ožít myšlenkám,
které hýbaly Evropou, ba celým světem.
Dotýkat se prastarých kamenů, staveb a
soch, které jsou po staletí svědky velkých
dějin, úchvatných a vznešených příběhů.
Magni, to jsou cesty s příběhem.*

7. ledna – PRAŽSKÉ PAMÁTKY ČESKÉ REFORMACE V PŘEDBĚ- LOHORSKÉM OBDOBÍ

Když jsme se druhou lednovou sobotu
po poledni sešly (Ester, Jarmila, Zdena
a já) před Místrem Janem na Staroměst-
ském náměstí, počasí rozhodně nepřálo
procházce vlastivědné ani jiné – vítr a
silný déšť jako by nám připomínal, že sto-

cie nacisty prodělává dramatický ústup po souši i po moři, až přistane ve Velké Británii a je zařazen do RAF, britského královského letectva. Tam nejprve slouží jako instruktor, od roku 1942, po vzniku 313. československé perutě v rámci RAF, létá jako operační důstojník. V dubnu 1943 je těžce zraněn, ale po vyléčení se vrací ke své jednotce a bojuje dál. Koncem roku 1943 se dobrovolně hlásí společně s dalšími stíhači na východní frontu. Tam znovu přímo zasáhne do bojů jako zkušený válečný pilot v rámci 1. čs. stíhacího leteckého pluku v SSSR, aby se pak spolu s ostatními po vypuknutí Slovenského národního povstání přesunul do týlu nepřítelů na legendární letiště Tri duby. Po potlačení povstání se dobrovolně rozhodne na Slovensku zůstat, protože cítí zodpovědnost za jemu svěřené vojáky. Spolu s nimi pak prodělá strastiplný pochod přes Chabenec, který si vyžádal mnoho obětí. Nakonec se však probije přes frontu zpět a spolu s ostatními vojáky může oslavit konečné osvobození vlasti.

Jeho radost z vítězství však netrvala dlouho. Podobně jako většina ostatních aktivních bojovníků za svobodu byl i on po komunistickém puči v roce 1948 postupně zbaven všech

hodností a vyhozen z armády. Posléze byl persekvován nejen on, ale i jeho rodina. Byli vystěhováni pod hrozbou exekuce ze svého vinohradského bytu. Se svým „kádrovým posudkem“ nemohl sehnat zaměstnání a skončil jako jeřábník. Jak sám říkal, „výšky měl vždycky rád?“ Rodina se pak usadila ve Vršovcích; jsou členy vršovického sboru ČCE.

Na základě jeho vyprávění (1967–1977), zachycené dcerou PhDr. Olgou Bezděkovou a částečně jeho spolužákem z reálky JUDr. Vladimírem Beránkem, vznikl rukopis „Dobří vojáci padli?“, který dcera ještě doplnila podrobnostmi z jeho zachované válečné korespondence s kamarády letci a s jeho budoucí ženou Vlastenkou. Vlasta Rejtharová (1921–12001) ještě první vydání (1999) autorizovala.

A ještě poznámka k nezvyklému názvu knihy. Je to vzpomínka na jeden z jeho prvních střetů s komunisty. Když v květnu v roce 1945 hledal pro svou rodinu v Praze byt (v Anglii se za války oženil a narodil se mu tam i syn Slávek), komunistický funkcionář bytového referátu národního výboru se po jeho vysvětlení, kdo je a co potřebuje, podíval na jeho uniformu RAF a válečná vyznamenání a řekl mu: „To jste nebyl dobrý voják, když jste se z války vrátil. Dobří vojáci padli?“

Knihy „Dobří vojáci padli?“ byla vydána v roce 100. výročí narození plk. let. Stanislava Rejthara a 90. výročí narození Vlasty Rejtharové na podzim roku 2011. Tentokrát vyšla díky pražskému nakladatelství VOLVOX GLOBATOR.

Petr Kubánek

Poznámka redakce: Zájemci o knihu se mohou hlásit u Jany Šarounové do 10. 2. 2012 – můžeme zajistit hromadné objednání knihy.

se pustím do žánru knižního rozhovoru, v němž dva moji kolegové z Katolického týdeníku již leccos dokázali (Aleš Palán a Jan Paulas), neměl jsem od počátku na mysli nikoho jiného než právě Petra Pitharta, chartistu, prvního polistopadového nekomunistického předsedu vlády ČR a také několikerého předsedu a místopředsedu senátu. Přitom jsem s ním do té doby ani jednou nemluvil a nesetkal se s ním – měl jsem jen jeho knihy ve své knihovně, které mne ovšem velmi zaujaly. Zjistil jsem předtím, že s PP nebyl prakticky žádný knižní rozhovor vydán s výjimkou jednoho útlého, který se týkal vysloveně jeho éry vládnutí (1990 – 1992). Přes Petra Příhodu, který se stal mým kolegou v příloze Perspektivy Katolického týdeníku a který s PP a Milanem Otáhalem vydal vynikající reflexi našich novodobých dějin s názvem Podiven (Češi v dějinách nové doby), jsem se s PP dostal do kontaktu, a mohl jsem mu svou nabídku osobně tlumočit. Poté však uplynulo takřka tři čtvrtě roku a nic se nedělo, a já zrovna začínal svou druhou

práci v Libici (vedle té dosavadní v Katolickém týdeníku), když se mi PP ozval: „Tak začněme!“

Jak se vám spolupracovalo na přípravě knihy?

Bylo to vedle těch dvou prací extrémně náročné. Vymýšlet otázku, aby souvisely s celkem knihy (jejíž koncepcí bylo též třeba urychleně formulovat) a nejevily se banální, to byla jedna věc. Druhá věc pak byla opisovat Pithartovy odpovědi, protože po každé cca 2hodinové návštěvě jeho kanceláře v senátu jsem měl asi sedm hodin co dělat s opisováním. Musím však říct, že spolupráce s PP byla skvělá. Jednak sám dokázal výborně formulovat odpovědi, jednak si po mém celkovém sepsání celého rozhovoru dal čas, aby ho od začátku do konce podrobně prošel a formulačně zpřesnil, takže opravdu nese punc PP. Přesto jsem náš rozhovor musel nakonec cca o 100 stránek zkrátit – tak to vyžadoval vydavatel.

Co tě při rozhovoru s Petrem Pi-

thartem zaujalo nebo překvapilo?

Považuji PP za vůbec největšího myslitele Charty 77. Ještě většího než Václava Havla. Shodou okolností byl PP vždy dvojkou. Nebyl nikdy vůdcem. Souvisí to s jeho naturelem – není typ, který by se prosazoval. Ale když čtete jeho „Obranu politiky“, „Podiven“, „Osmadesátý“ anebo „Devětaosmdesátý“, musíte smeknout. Takové syntetické myslitelské práce nebyl schopen z disentu snad nikdo další. Ten náš rozhovor není vlastně ničím novým, jen se to vše snaží utřídit v jednom svazku – srozumitelně pro čtenáře.

Co pro tebe bylo nejobtížnější? Co byl největší oříšek?

Petr Příhoda mi dopředu radil, že to nejdůležitější bude získat Pithartovu důvěru. Žádný problém v tomto směru jsem však necítil. Pithart vždy mluvil docela otevřeně tak dlouhou dobu, jakou jsme měli k dispozici, a bylo to vždy velmi zajímavé. Pak jsem však ke konci poznal, že přece jen má strach, co na výsledek řeknou recenzenti. Zřejmě byl poučen svými předchozími publikacemi, že není vždy snadné svou knihu obhájit. Každopádně při uvedení knihy v přeplněné kavárně Krásné ztráty v jednom lednovém dni 2011 a tentýž večer i v televizi byl ještě v jisté křeči. Avšak nakonec se ukázalo, že všechny recenze, které na tu knihu vyšly, byly velmi příznivé, což mu zřejmě přineslo jisté zadostiučinění. Sám si nejvíce cením podrobných a velmi přejných recenzí Karla Hvizďaly a Erazima Koháka. A také glosy Petra Zídka v Lidových novinách. Myslím, že stejně tak i Pithart.

Jaký je vztah Petra Pitharta k víře, k náboženství, k církvím a k du-

chovní otázkám?

Petr Pithart je nesporně mnohostranná osobnost – politolog, právník, historik a zároveň i praktický politik. Je to člověk vnitřní integrity a kontinuity, který stále reflektuje své politické jednání.

Při práci na našem rozhovoru jsem vnímal i jeho schopnost duchovního přesahu – ostatně pořád jsem si připomínal Čapkovy Hovory s TGM – a proto jsem právě otázkám víry a náboženství a třeba i přátelství chtěl věnovat poslední kapitolu knihy, jakkoli to v těchto věcech ostýchavému Pithartovi jistou potíží dělalo. Nicméně je třeba zmínit, že jeho žena Drahomíra i jeho děti David a Klára jsou pevně zakotveni v katolické tradici. A v případě PP platí bezesporu ona Masarykova maxima, že politika je jen skromnější částí jeho života duchovního. O tom měl být právě tento knižní rozhovor.

A jaké jsou tvé další literární a novinářské plány? Máš již vyhlédnutou další zajímavou osobnost pro podobný typ knižních rozhovorů?

Od počátku jsem věděl, že víc než jednu knihu rozhovorů vydat nechci. Pitharta jsem si zvolil, protože mně pomohl formulovat si některé odpovědi na otázky spojené s českou existencí v posledních desetiletích. Hlavně jsem však chtěl, aby osobnost jeho formátu v aktuálním kontextu promluvila výrazněji a pomohla nám tím orientovat se v našem tápání na přelomu první a druhé dekády 21. století. Byl bych moc vděčný, nastane-li ještě příležitost někdy něco napsat (což by předpokládalo jen jedno zamětnání – doufám, že farářské), se zaměřit na jakési teologicko-popularizační monografie, a to o nejspíš o J. L. Hro-

mádkovi a Janu Calvinovi. Už léta je totiž odkládám?

Martinu Zikmundovi děkuje za trpělivé hledání odpovědi tazatelka Barbora Uličná.

Petr Pithart
Martin T. Zikmund
Ptám se, tedy jsem
Vydalo nakladatelství Portál v roce 2010

„Více než rok jsem se nechal zpovídat farářem sboru Českobratrské církve evangelické v Libici nad Cidlinou a přitom

redaktorem Katolického týdeníku a Perspektiv, člověkem z poněkud jiného světa. Pozoroval jsem na něm, jak mu už leccos pro mne důležitého vůbec nic neříká, na druhé straně mě překvapovalo a těšilo, že toho tolik ví, tolik chápe.

Celý život jsem věřil a stále věřím, že chtít se ptát, naučit se ptát, nebát se ptát je důležité. Tázání a odpovídání jsou podstatou a smyslem setkávání.

I tato kniha je takovým setkáním – dvou generací, dvou životních zkušeností.“

(závěr Předmluvy Petra Pitharta)

Stanislav Rejthar: Dobří vojáci padli

*Umím i snižen býti, umím také i hojnost míti;
všudy a ve všech věcech pocvičen jsem, i nasycen býti
i lačněti, totiž hojnost míti i nouzi trpěti.
Všecko mohu v Kristu, kterýž mne posiluje.*

Filipským 4, 12–13 (Bible kralická)

To je motto knihy o plukovníku Stanislavu Rejtharovi, bývalém členu našeho vinohradského sboru. Po válce, v padesátých až sedmdesátých letech, se v našem sboru postupně vytvořila skupina blízkých přátel, kteří se často scházeli i mimo sbor. Byli to mj. Pavlincovi, Rejtharovi, Kubánkovi, Fialovi, Pšeničkovi, Krčmářovi, dr. Frinta a někteří další. Přispělo k tomu i to, že děti z těchto rodin (dnes už povětšinou kmeti, měřeno podle Vrchlického) byly zhruba ve stejném věku, takže se spolu stýkaly i v hodinách náboženství, ve sdružení mládeže atp. O pozo-

ruhodném životě jednoho z nich, plukovníka lelectva Stanislava Rejthara, vyšla nedávno velmi zajímavá a čtivá kniha. Je to její již třetí vydání (1999, 2002), tentokrát doplněné nejen o psané slovo, ale i četné fotografie, předmluvu, novou ediční poznámku i podrobnější životopisná data.

Rozhodně bylo o čem psát. Plukovník Stanislav Rejthar (1911–1977), voják z povolání, uměl skvěle vyprávět své vzpomínky. Ještě za první republiky, těsně před vypuknutím války, absolvoval vojenskou akademii jako pilot, a jak v předmluvě k této knize uvádí Stanislav Motl, „patřil Stanislav Rejthar ke generaci vojáků, pro něž nebyly pojmy jako Masaryk či vlastenectví prázdnými frázemi.“ Po 15. březnu 1939 opustil okupovanou vlast s cílem bojovat za svou zemi, bojovat proti nacismu. Přes Polsko se dostal do Francie, krátce sloužil ve francouzské armádě, po přepadení Fran-